

Sygn. akt II Ka 248/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Janusz Adamski

Sędziowie: SO Maria Stolarczyk (spraw.)

SR (del.) Jacek Wojdyn

Protokolant: staż. Joanna Suwara

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Sieradzu Ryszarda Kostrzewy

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2014 r.

sprawy **Z. R.**

oskarżonej o czyn z art. 56 § 1 k.k.s. i innych

na skutek apelacji wniesionych przez Urząd Kontroli Skarbowej w Ł. i Prokuratora Rejonowego w Zduńskiej Woli od Wyroku Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli z dnia 18 czerwca 2014 r. wydanego w sprawie sygn. akt II K 79/14,

na podstawie art. 437 § 1 i § 2 k.p.k. i art. 438 pkt. 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s.:

uchyla wyrok w zaskarżonej części i sprawę w tym zakresie przekazuje Sądowi Rejonowemu w Zduńskiej Woli do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt II Ka 248/14

UZASADNIENIE

W skierowanym do Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli akcie oskarżenia zarzucono M. R. to, że:

I. w Z., woj. (...)w okresie od 25 maja 2009 r. do 25 października 2011 r. jako właściciel firmy (...), działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu tego samego zamiaru, z wykorzystaniem tej samej sposobności, w deklaracjach podatku od towarów i usług (...) - 7 za poszczególne miesiące począwszy od miesiąca IV/2008 do miesiąca IX 2011 roku oraz w zeznaniach podatkowych PIT - 36 za lata 2009 - 2010, złożonych do Urzędu Skarbowego w Z., podał nieprawdę w zakresie dochodu podlegającego opodatkowaniu, na skutek nierzetelnego prowadzenia ewidencji księgowych zarówno dla celów podatku od towarów i usług - rejestrów zakupu i sprzedaży jak i podatkowej księgi przychodów i rozchodów oraz wykazania w deklaracjach VAT-7 i zeznaniach podatkowych PIT-36, innych danych niż wynikało to z ewidencji księgowych, w konfrontacji z dokumentami źródłowymi, wobec czego zaniżył dochód podlegający opodatkowaniu za 2009 rok o kwotę 144.201,00zł, za 2010 rok o kwotę 393.621,00 zł, w efekcie czego uszczuplił podatek dochodowy od osób fizycznych za 2009 r. w kwocie 32.461,00 zł, za 2010 r. w kwocie 120.791,00 zł oraz uszczuplił podatek od towarów i usług za 2008 r. w kwocie 3.236,00 zł, za 2009 r. w kwocie 27.775,00 zł, za 2010 r. w kwocie 88.785,00 zł, za 2011 r. w kwocie 22.668,00 zł, łącznie uszczuplił podatek od towarów i usług za ww. okresy w kwocie 142.464,00 zł, a podatek dochodowy od osób fizycznych w kwocie 153.252,00 zł, łącznie uszczuplił podatki w kwocie 295.716,00zł, **tj. o przestępstwo skarbowe określone w art. 56 § 1 k.k.s. w zb. z art. 61 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i art. 7 § 1 k.k.s.**

II. w Z., w okresie od dnia 27 lutego 2012r. do dnia 09 października 2013r. uporczywie nie wpłacał w terminie do 25-tego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy podatku od towarów i usług za miesiące: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10,11, 12/2012 oraz 1, 3, 4, 5, 6, 7/2013 w łącznej kwocie 136.232,00 zł, na rachunek Urzędu Skarbowego w Z., wynikającego z comiesięcznych deklaracji VAT-7 składanych dla M. R., zam. ul. (...), (...)-(...) Z., NIP (...), czym naruszył przepis art. 103 ust.1 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2004 r. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.),

tj. o wykroczenie skarbowe określone w art. 57 § 1 k.k.s.

III. w Z., w okresie od dnia 20 marca 2012 roku do dnia 22 kwietnia 2013 roku działając z wykorzystaniem takiej samej sposobności nie wpłacił w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym pobrał zaliczki, na rachunek Urzędu Skarbowego w Z., zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych, od wypłaconych wynagrodzeń w firmie (...). zam. ul. (...). (...)-(...) Z.. NIP (...)za miesiące: 2, 4, 5, 6. 7. 8, 9, 10, 12/2012r. oraz 1, 2, 3/2013 w łącznej wysokości 4.375 zł, czym naruszył przepis art. 38 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.),

tj. o wykroczenie skarbowe określone w art. 77 § 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s.

IV. w złożonym w dniu 02 maja 2012r. w Urzędzie Skarbowym w Z., dla M. R. zam. ul. (...), (...)-(...) Z., NIP (...) zeznaniu podatkowym za rok 2011 o wysokości osiągniętego dochodu poniesionej straty PIT-36, podał nieprawdę przez nie wykazanie przychodu w wysokości 734.909,49 zł, kosztów uzyskania przychodu w kwocie 586.332,50 zł oraz dochodu w wysokości 148.576,99 zł, wbrew przepisom art. 44 ust. 1 i 3 oraz art. 45 ust.1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2010r, nr 51, poz. 307 z późn. zm.), przez co uszczuplił należność w podatku dochodowym od osób fizycznych za 2011 r. w wysokości 32.226 zł,

tj. o przestępstwo skarbowe określone w art. 56 § 2 k.k.s.

V. w Z. w okresie od dnia 20 kwietnia 2012r. do dnia 31.12.2012r. uporczywie nie wpłacał w terminie do 20 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek podatkowy, na rachunek Urzędu Skarbowego w Z., zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych za miesiące: 3, 4, 5, 9, 11 i 12/2012r. w łącznej wysokości 53.609 zł, a następnie w terminie od 30 kwietnia 2013 r. do 09 października 2013r. nie wpłacił podatku dochodowego w kwocie 58.038 zł zadeklarowanego w zeznaniu PIT-36 o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym 2012 dla M. R. zam. ul. (...), (...)-(...) Z., NIP (...), czym naruszył art. 44 ust. 6 i art. 45 ust.4 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2012r. , poz. 361 z późn. zm.),

tj. o wykroczenie skarbowe określone w art. 57 § 1 k.k.s.

W tym samym akcie oskarżenia skierowanym do Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli zarzucono Z. R.to, że w Z., woj. (...)w okresie od 25 maja 2009 r. do 25 października 2011 r. jako pełnomocnik firmy (...)M. R., faktycznie zajmująca się sprawami gospodarczymi, księgowymi firmy (...)M. R., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu tego samego zamiaru, z wykorzystaniem tej samej sposobności, w deklaracjach podatku od towarów i usług (...)7 za poszczególne miesiące począwszy od miesiąca IV/2008 do miesiąca IX/2011 roku oraz w zeznaniach podatkowych PIT-36 za lata 2009 - 2010 dotyczących M. R., złożonych do Urzędu Skarbowego w Z., podała nieprawdę w zakresie dochodu podlegającego opodatkowaniu, na skutek nierzetelnego prowadzenia ewidencji księgowych zarówno dla celów podatku od towarów i usług -rejestrów zakupu i sprzedaży, jak i podatkowej księgi przychodów i rozchodów oraz wykazania w deklaracjach VAT - 7 i zeznaniach podatkowych PIT-36, innych danych niż wynikało to z ewidencji księgowych, w konfrontacji z dokumentami źródłowymi, wobec czego zaniżyła dochód podlegający opodatkowaniu za 2009 rok o kwotę 144.201,00zł, za 2010 rok o kwotę 393.621,00 zł, za 2011 rok o kwotę 148.576,99 zł, w efekcie czego uszczupliła podatek dochodowy od osób fizycznych dotyczący podatnika M. R.za 2009 r. w kwocie 32.461,00 zł, za 2010r. w kwocie 120.791,00 zł oraz uszczupliła podatek od towarów i usług za 2008 r. w kwocie 3.236,00 zł, za 2009 r. w kwocie 27.775,00 zł, za 2010r. w kwocie 88.785,00 zł, za 2011 r. w kwocie 22.668,00 zł, łącznie uszczupliła

podatek od towarów i usług za ww. okresy w kwocie 142.464,00 zł, a podatek dochodowy od osób fizycznych w kwocie 153.252,00zł, łącznie uszczuplone podatki stanowią kwotę 295.716,00zł, **tj. o przestępstwo skarbowe określone w art. 56 § 1 k.k.s. w zb. z art. 61 § 1 k.k.s. i art. 9 § 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i art. 7 § 1 k.k.s.**

Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2014 r. Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli w sprawie II K 79/14 oskarżonego M. R. uniewinnił od zarzucanego mu w pkt I czynu. W punkcie kolejnym wyroku Sąd oskarżoną Z. R. uniewinnił od zarzucanego jej czynu. Sąd wydatkami postępowania w zakresie czynu z pkt. I i czynu zarzucanego oskarżonej Z. R. obciążył Skarb Państwa. Sąd oskarżonego M. R. uznał za winnego dokonania zarzucanego mu w pkt. IV czynu wyczerpującego dyspozycję art. 56 § 2 k.k.s. i na podstawie art. 20 § 2 k.k.s. w zw. z art. 66 § 1 k.k. i art. 67 § 1 k.k. warunkowo umorzył postępowanie karne na okres próby 1 (jednego) roku. Na podstawie art. 41 § 2 k.k.s. Sąd orzekł wobec oskarżonego M. R. obowiązek uiszczenia należności w podatku dochodowym od osób fizycznych za 2011 r. w wysokości 32.226 (trzydzieści dwa tysiące dwieście dwadzieścia sześć) złotych w terminie 1 (jednego) roku od uprawomocnienia wyroku. Następnie Sąd oskarżonego M. R. uznał za winnego dokonania zarzucanych mu w pkt II, III i V czynów wyczerpujących dyspozycję art. 57 § 1 k.k.s. i art. 77 § 3 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i za to na podstawie art. 57 § 1 k.k.s. i art. 77 § 3 k.k.s. w zw. z art. 50 § 1 k.k.s. wymierzył mu łącznie karę 3.000 (trzech tysięcy) złotych grzywny. Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. K. C. z Kancelarii Adwokackiej w Z. kwotę 546,12 (pięćset czterdzieści sześć i 12/100) złotych, a w tym podatek od towarów i usług w kwocie 102,12 (sto dwa i 12/100) złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonej Z. R. z urzędu w postępowaniu sądowym oraz zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. D. z Kancelarii Adwokackiej w Z. kwotę 546,12 (pięćset czterdzieści sześć i 12/100) złotych, a w tym podatek od towarów i usług w kwocie 102,12 (sto dwa i 12/100) złotych tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu M. R. z urzędu w postępowaniu sądowym. Sąd zwolnił oskarżonego M. R. z kosztów sądowych przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku w części dotyczącej oskarżonej Z. R. na jej niekorzyść wywiedli w ustawowym terminie Prokurator Rejonowy w Zduńskiej Woli oraz Inspektor Kontroli Skarbowej w Ł.. Prokurator Rejonowy w Zduńskiej Woli zarzucił rozstrzygnięciu obrazę przepisów postępowania - art. 7 kpk, art. 366 kpk polegającą na dowolnej a nie swobodnej ocenie dowodów, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia poprzez dowolne ustalenie przez Sąd na podstawie wyjaśnień oskarżonej, że stan zdrowia oskarżonej Z. R. w okresie zarzutu był na tyle zły, że nie miała ona zamiaru bezpośredniego ani ewentualnego popełnienia przestępstwa oszustwa podatkowego w związku z faktycznym zajmowaniem się sprawami gospodarczymi i księgowymi firmy (...) M. R. oraz nie zweryfikowanie i ustalenie przez Sąd jej faktycznego stanu zdrowia w okresie zarzutu i przyjęcie, że stan zdrowia oskarżonej nie pozwalał jej na prawidłowe funkcjonowanie, podczas gdy całościowo materiał dowodowy a w szczególności treść opinii sądowo-psychiatrycznej, zeznania biegłych lekarzy psychiatrów wskazują, że oskarżona w okresie zarzutu działała zbornie, celowo, jej motywacja była jasna, zaś podejmowane czynności świadczą o jej celowej manipulacji a zatem miała ona świadomość i zamiar - przynajmniej ewentualny - popełnić przestępstwo skarbowe, gdyż nawet gdyby przyjąć, że oskarżona nie chciała podawać nieprawdy w deklaracjach VAT i PIT-36 oraz nierzetelnie prowadzić ewidencje księgowe do Urzędu Skarbowego to z pewnością godziła się na taki stan rzeczy. W oparciu o powyższy zarzut Prokurator Rejonowy w Zduńskiej Woli wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Zduńskiej Woli.

Inspektor Kontroli Skarbowej w Z. powyższemu wyrokowi zarzucił przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów art. 7 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s., co przekłada się na błąd w ustaleniach faktycznych, mających wpływ na treść orzeczenia, a polegające na przyjęciu założenia, że w zachowaniu oskarżonej nie można stwierdzić umyślności działania, będącego następstwem przyjęcia, że oskarżona w czasie, gdy zajmowała się sprawami finansowymi w firmie syna M. R., działała w dobrej wierze i nie miała świadomości, popełnienia oszustwa podatkowego, co w konsekwencji wyłącza jej umyślność w zakresie zarzucanego jej czynu z art. 56 § 1 k.k.s. i innych k.k.s.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelację Prokuratora Rejonowego w Zduńskiej Woli oraz Inspektora Kontroli Skarbowej w Ł. są w pełni trafne i jako takie skutkowały uchyleniem zaskarżonego wyroku oraz przekazaniem sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Kontrolując zaskarżone orzeczenie w ramach wniesionych środków odwoławczych Sąd Okręgowy w Sieradzu dopatrywał się wskazanych uchybień tego rodzaju, które w efekcie skutkować musiały uchyleniem zaskarżonego wyroku. Już na samym początku zwrócić należy uwagę na fakt, że oba środki odwoławcze zasadzają się w istocie rzeczy, na tych samych podstawach procesowych i przedstawiają podobną, bo odnoszącą się do tych samych wątpliwości skarżących, argumentację. Stąd też stanowisko sądu odwoławczego będzie, w równym stopniu, odnosiło się do obydwu środków odwoławczych.

Zasadnicze wątpliwości Sądu Odwoławczego w niniejszej sprawie budzi poczyniona przez Sąd Rejonowy ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę wyroku. W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji przeprowadzając przewód sądowy niedostatecznie dużo uwagi poświęcił właściwemu zbadaniu istotnych w niniejszej sprawie okoliczności, nie dostrzegł pojawiających się wątpliwości i w zbyt pochopny sposób przyjął, że wobec oskarżonej istnieją podstawy do wydania wyroku uniewinniającego. Tymczasem analiza akt przedmiotowej sprawy wskazuje, że ocena okoliczności uwidocznionych w materiale dowodowym, budzi wątpliwości co do prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez Sąd Rejonowy. Z lektury pisemnych motywów rozstrzygnięcia wynika, że Sąd Rejonowy na podstawie zebranych w sprawie dowodów jednoznacznie ustalił, iż nie można przypisać oskarżonej umyślności, jako że brak jest ku temu jakichkolwiek dowodów oraz że w latach 2008-2011 r. oskarżonej mogły dolegać stany depresyjne, które nie uniemożliwiały jej codziennego funkcjonowania w życiu społecznym, rodzinnym, zawodowym, lecz z pewnością owo normalne funkcjonowanie utrudniały. Swoje przekonanie w tym przedmiocie organ meriti oparł przede wszystkim na obdarzonych w pełni walorem wiarygodności wyjaśnieniach oskarżonej oraz opinii biegłych psychiatrów, którym to dowodom Sąd przyznał wartość pierwszeństwa. Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli w uzasadnieniu podkreślił, że opinia biegłych lekarzy psychiatrów Ł. R. i L. M. jest pełna, metodologicznie poprawna, zawiera czytelne i jasne wnioski, dające odpowiedź na wszystkie postawione pytania. Takie ustalenie Sądu I instancji są obarczone błędem logicznym. Z opinii biegłych psychiatrów Ł. R., którą jak wyżej wskazano Sąd uczynił podstawą dokonanych ustaleń faktycznych, jednoznacznie wynika bowiem, „ że należy przyjąć że wieloletnie działanie opiniowanej było celowe, nakierowane na osiągnięcie określonej osobistej korzyści. Działanie w okresie zarzutu nie odbiegało w sposób znaczący od wcześniejszego modelu funkcjonowania. W okresie czasu dokonania zarzucanego jej czynu u opiniowanej nie występowały chorobowe zaburzenia spostrzegania i chorobowa interpretacja rzeczywistości. Działanie opiniowanej w okresie zarzutu było celowe, motywacja była jasna, brak podstaw do kwestionowania poczytalności” (zob. opinia sądowo-psychiatryczna k. 442). W oparciu o powyższe stwierdzić należy, że z jednej strony Sąd I instancji uznał opinię biegłych Ł. R. i L. M. w całości za w pełni wiarygodną i uczynił podstawą dokonanych ustaleń faktycznych, z drugiej jednak strony dokonane przez Sąd ustalenia stoją jednak w oczywistej sprzeczności z informacjami wynikającymi z powołanej opinii. O braku umyślności działania oskarżonej Z. R. organ meriti wywodził również z treści wyjaśnień oskarżonej, która wielokrotnie podkreślała, iż nie działała z zamiarem oszustwa. Tymczasem, w ocenie Sądu Odwoławczego, aby faktycznie ustalić z jakim zamiarem działała oskarżona Z. R. należało dokonać szeregu ustaleń, dlaczego oskarżona pomimo, iż nie radziła sobie w wykonywaniu obowiązków księgowej nie poinformowała o tym syna, dlaczego dokumenty źródłowe przekazane jej przez syna były poukrywane w szafie w jej domu, czego Sąd I instancji z niewiadomych względów zaniechał. O zamiarze dokonania oszustwa, co wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy w swych orzeczeniach, należy wnioskować na podstawie całokształtu ujawnionych okoliczności tak podmiotowych jak i przedmiotowych. Nie sposób zatem uznać za prawidłowe procedowania organu meriti, który o braku umyślności w działaniu oskarżonej wywodzi wbrew wnioskowi wynikającym z opinii biegłych psychiatrów, której przyznał walor wiarygodności, w oparciu jedynie o wyjaśnienia samej oskarżonej. Także dokonując oceny opinii biegłych psychiatrów Ł. R. i L. M. Sąd Odwoławczy skonstatował, że zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie ma charakteru pełnego. Z informacji zawartych we wskazanej opinii wynika, że biegli pokusili się o przesłuchanie męża oskarżonej A. R.. Z relacji wskazanego wynika natomiast, że od samego początku prowadzenia działalności gospodarczej Z. R. nierzetelnie zajmowała się prowadzeniem dokumentacji. Postępowanie to nie zmieniło się również po przeprowadzonej kontroli

w 2007 r. Opiniowana manipulowała informacjami, twierdziła, że nie ma do zapłacenia podatku lub brała pieniądze na jego płacenie lecz nie dokonywała płatności. Brała także pieniądze na opłacenie biura rachunkowego wiedząc, że takie nie istnieje. Treść powyższych informacji jest bezspornie istotna dla ustalenia stanu faktycznego oraz rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy i przesądza o potrzebie przesłuchania przez organ meriti w charakterze świadka męża oskarżonej A. R. – po ustaleniu, czy skorzysta z przysługującego mu jako osobie najbliższej prawa odmowy zeznań. W świetle tych okoliczności, zdaniem Sądu Okręgowego, zaistniały dostateczne przyczyny uzasadniające uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy, Sąd Rejonowy przeprowadzi postępowanie dowodowe, kierując się uwagami poczynionymi powyżej oraz dbając o wnikliwe rozważenie wszystkich okoliczności zaistniałych w przedmiotowej sprawie, dokona oceny wszystkich dowodów, ustali prawidłowo stan faktyczny, zakwalifikuje go prawidłowo pod względem prawnym, a następnie wyda wyrok i stanowisko swoje uargumentuje zgodnie z wymogami k.p.k., w wypadku konieczności sporządzenia uzasadnienia.